

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI
ÉRTÉKEZLET”-E TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY,
ref. theol. tanár, felelős szerk.

VAJDA FERENCZ,
sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Hajdan és most.

Rügyfakasztó, virághozó szép tavasz minden esztendőben elhozza a munkásgyűléseknek, a szociálista tüntetéseknek idejét. Midőn a természetben rejő őserő a maga teljességében dolgozik: a föld népének egy része, a munkás osztály, rendszeresen ekkor készülődik a munka felhagyására, sztrájkra. Megtörtént ez az idei tavaszon is ország-szerte — világszerte. Különösen május elsején voltak a nagy tüntető munkásgyűlések.

Miért van ez így, hova tovább mind fokozottabb mértékben? Könnyű megfejteni az okát, ha a jelenlegi társadalmi viszonyokat összehasonlítjuk a multakkal. A mi apáink, nagyapáink arany egyszerűségben éltek. Nem volt túlesigázott vágyuk sem ételben, sem italban, sem ruházatban. A mit a jó Isten adott, azzal megelégedtek. Saját munkájukból, szorgalmukból kitalt a ruházat és a mindennapi kenyér. A mi kevés még ezenfelül kellett, azt megkapták a szomszéd kis városban.

Nem így van ma. Mintha kicserélték volna a népet. Megváltozott minden. Gyári ruházat, selyem vigánó, gummiszáru czipő ma már divatos öltözete még a napszámosnak is. A vastag, házi „paraszt” ruha rég sutba került. Úrason megy minden. Vasárnap sétálnak, kávéházba mennek (a nagyobb falukban már ilyen is van), kugliznak, biliárdoznak. Mindez természetesen ital és szivar füst mellett történik. Az ősi jó, tápláló ételek: tej, túró, puliszka szintén becsüktől veszítették. Uri életmód mellé ezek nem találnak. De minek is főzzön az asszony, amikor a boltban mindent készen meg lehet kapni.

A világ arczulatja nagyot változott. Ez a vál-

tozás az erkölcsi életre is rányomta bélyegét, jobban mondva, azt is megváltoztatta. Az ismeretek elterjedésével, könyvek, ujságok olvasásával ma minden ember tudós embernek képzei magát. Nos, mihelyt valaki azt hiszi magáról, hogy ő mindent tud: többet nem kell neki a vallás és a templom. Hajdan az embereknek legfőbb lelki táplálékát képezte az isten igéje: ma már a biblia nem valami keresett olvasmány. Inkább kapnak a léha, erkölcsrontó könyveken és ujságokon, melyek megfertéztetik a szívet, lelket. Már pedig, szívből származnak az életnek cselekedetei. Az emberi cselekedetek élénk világot vetnek a szívre, honnan származtak. A sok bűn, a sok gyilkosság; egyházi életünkben az üres templomok, a közönyösség mindmegannyi jelei az erkölcsi vallásos élet meglazulásának.

A munkás mozgalmak, szociálista tüntetéseknek, s általában a minden ember lelkében élő, kisebb-nagyobb fokú elégtelenségnek oka: az *urhatnámságban és a vallástalanságban rejlik*. Mert a munkás osztály, de sőt egyáltalában senki sem mondhatja azt, hogy jogai és szabadsága nem volna. Azt sem lehet mondani, hogy kellő védelemben és munkájáért kellő fizetésben nem részesülne, a ki dolgozik: mert mindkettő nagyobb, mint volt valaha. De, ha többet akarunk kiadni, mennyit bevettünk; kényelmesebben élni, mint sorsunkhoz illik, és nem lehet: természetes, hogy elégedetlenek vagyunk. Az első pár embernek, Ádámnak és Évának is, csak addig tartott a paradicsomi boldogsága, míg szíveikben fel nem gerjedt a nagyra-vágyás, míg Isten parancsait meg nem szegték. Mihelyt bünt követtek el: röktön vége volt a boldogságnak.

Tagadhatatlan, hogy az államkormányok, a törvényhozás sokat tettek a munkásosztály anyagi jóllétének érdekében. De azt nem mondhatjuk, hogy a lelki műveltség összhangzásban állana az anyagi jólléttel. A míg egy ország népessége lelki műveltséggel, s mindenekelőtt vallásossággal nem bír: addig az elégtelenséget, az urhatnámságot, s az ebből folyó zavargásokat nem lehet megszüntetni. A vallástalan ember mindig követelő és elégtel len lesz. Térjünk vissza a régi nyomokra. Tegyük a családi, a társadalmi életnek alapfundamentumává a vallást és akkor a világ arczulatja újra megváltozik.

Siculus.

Visszapillantás és előrelátás.

I.

Mikor Ádámot és Évát a paradicsomból kitiltotta és kiüzte az Uristen, kénytelenek voltak az első szövetkezetet megalapítani, mert szomorú helyzetükben a nagy csapást külön-külön egyikük sem lett volna képes elviselni.

Az első és legegyszerűbb szövetkezeti forma tehát a családalapítás. A család kebelében van legszebben megvalósítva amaz általunk anayiszor hangoztatott elv: „mindnyájan egyért és egy mindnyájáért.” Az együtt működés és együtt érzés ott a legteljesebb. Alapítók a szülők, később belépő tagok a gyermekek és ha erre az alapítókat az Uristen méltóknak tartja: az unokák. A családi kör

keretén belől egymással szemben a nyereszkedés és uzsoráskodás szelleme ki van zárva, egymással szemben a spekuláció romboló hatásai nem bírnak érvényesülni.

Igy indult meg a családalapítással ezelőtt sok ezer esztendővel az emberiség életfolyamata. Hogy jól volt megalapítva a legelső szövetkezet, annak bizonyítéka, hogy azok még ma is fennállanak, fejlődnek, virágoznak és szaporodnak és ezek képezik az emberiség jóllétének és boldogságának forrásait még ma is.

A mint a családok lassanként szaporodnak, szükség volt arra, hogy szövetkezeti központokat is létesítsenek. Legelső ilyen központ egyszerű-bőrű emberekből alakult. Közösén gazdálkodtak, közösén legeltették marháikat, közös fajzasi jogokat gyakoroltak, közösén egyenlő arányban élveztek mindazt, a mit a természet maga jókedvéből ingyen nyújtott. Ezek voltak a legelső falusi községek, a melyekből teljesen ki volt zárva a spekuláció. Ki kellett volna azt nézetem szerint zárni örök időre ha a falusi községi szervezetet fenntartani akarják.

Minden falunak egy nagy családot kell képeznie: a családi kötelekből kifolyó kölcsönös szeretet kellene, hogy szeresse és támogassa munkájukat, mert csak ezen az uton lehet boldog, megelégedett falusi életet elképzelni.

E falvakban az emberek élete egyszerű, szükséglete csekély, szükségletének kielégítési módjai könnyűek, mert a termés forrásai elévülhetetlenek, kifáradhatatlanok. A föld minden évben új és új virágokat hoz, új és új termést nyújt.

Ilyennek képzelek én egy falut és ha intéző

TÁRCZA.

A parochiáról.

Itt vannak az új próféták...

Támada pedig nagy riadalom az örhegyi nemes és szent ekklezsiában. A járó-kelek egymásnak adták a szót:

— Hallotta-e a hirt?

— Itt vannak az új próféták!

Kincses János is éppen ezt beszél kedves komájának, Hegyi Dénesnek. A Nagy András házához szállottak meg, mondja neki. Oda gyűjtötték a népet. De micsoda szép tanítást tartottak, ha hallotta volna komám uram! Mind a bibliából beszéltek. Pedig nem is papok, olyan szőrű-bőrű emberek, mint mi, mégis hogy tudják az írást. Meghallgathatta volna még a pap is. Aztán mennyien voltunk. Ott volt még Péntes András, a presbiter is. De nem is meggyünk mi többet a templomba. Tudja-e komám, hogy mit tanított Jézus? Azt tanította, hogy az Istent mindenütt lehet imádni. No hát...

Tovább nem folytathatta, mert Hegyi Dénesnek sietős utja lévén, félbeszakította a beszédet. Csak annyit mondott neki:

— Vigyázzon komám uram, mert nem tudja ki után indul. Azután elváltak.

A míg Kincses János, a fősvény uzsorás ezeket beszélé komájának az új prófétákról, az alatt már a tiszteletes ur is megtudott mindent. Hü kurátora, Kalotai Péter sietett, mint a sebes szél, hogy jelentést tegyen a történt dolgokról. A pap végig hallgatta a jelentést, azután így szólott:

— Jó lesz, kurátor uram, ha mi is oda megyünk és kihallgatjuk az új prófétákat. De szólítsa meg a bírót is, hogy legyünk többen.

Tíz percz múlva ott volt a bíró is. Együtt indultak. Elsőnek a pap lépett be Nagy András uram házába, a ki mellesleg mondva, megválasztásakor igen jó embere volt. De aztán egyik presbiteri gyűlésben a rövatal, meg a domestika miatt egy kissé összekülönböztek volt a pappal s azóta se templomba, se gyűlésbe nem jár. Köszön illedelmesen a háziaknak, megkérdezi őket, mintha semmi sem történt volna. Az új hallgatók érkeztere az egyik prófétának, a szónoklónak, ajkain elakadt a szó. A másiknak torkán a falat. Mert ez utóbbi a „jobb részt” választotta s míg társa szónokolt, móhon fogyasztotta a jó disznó ázalékot. Egyéb-iránt a munka felosztás elvének hódolva, rendre szokták ezt cselekedni. A pap barátságosan szólítja meg a szónokló prófétát:

— Kicsoda kend? És merre van hazája?

A próféta felel:

— Nevem Szilágyi Sándor, Ölyvesről. A testvéremet Lakatos Györgynek hívják. Ő pusztaujfalusi.

lettem volna, vagy volnék, a falu ilyen minőségét okvetlen fenntartanám.

Nincs szükség e helyen üzérkedésre, nincs szükség e helyeken ama számos birtokcserére, a mely ma folyamatban van, nincs szükség a gyűrűs házaló pántlikájára és a kaczérságot fejlesztő és erkölcsöt rontó más portékáira. Nincs szükség rabló-gazdaságra sem, melyet ma szélteben-hosszában divatként üznek. De akkor nem szabad egyenes és közvetett adóval, községi és más rovatalokkal annyira tulterhelni, mint ma a többek közt nálunk is van. Napjainkban az államháztartás és közös költségek egy jó részének súlya a falusi földmivest nyomják, hogy helyéből elnyomja és mint a pelyhet a forgószél, sodorja a kis gazdát a hajó és vasut más nyugodtabb, kevésbé terhelt vidékre.

Az egyszerű, gazdálkodással foglalkozó falusi ember tehát termeljen, gazdálkodjék, belterjesen tömörüljön, szövetkezzék a falu keretén belől találja fel ottan boldogulásának módját óvakodjék spekulatív rendszerint gépeket ajánló házaló ügynököktől, tartson össze, beszélje meg dolgát papjával, tanítójával, a falu elejével és egyetértéssel, bizalommal rendezze ügyeit.

II.

Ez az államok fentartására föltétlenül szükséges, spekuláció nélkül alakult falusi közösség azonban a ma már kifejtett igények kielégítésére nem elegendő.

A családi kötelék iránt érzett nem mindenki egyenlő nagy, sőt, fájdalom, sokakban e kapocs lazult, meggyengült. Lassanként az egyén lépett előtérbe, nagyobb föladatakra vállalkozott, részben még falujában otthon meg is valósította

— És micsoda dologban járnak itt kendtek?

— Minket a Jézus Krisztus küldött és a Szentlélek ide is vezérelt, hogy prédikáljuk az ő szent igéjét minden népeknek, mert meg van írva Máténál: Menjetek el és tanítsatok minden népeket.

— Hagyjuk csak egy kissé azt, mi a bibliában van meyrva, mond a pap, hanem lássuk azt az írást, melylyel magukat a Krisztus elbocsátotta. Holvan a szabadság levél, melynél fogva itt, az én gyülekezetemben prédikálhatnak?

— Minket nem emberek bocsátottak; minket az Isten küldött el. Már pedig meg vagyunk írva: Inkább kell engedelmessé válni az Istennek, mint az embereknek.

A pap tovább nem disputált az új prófétákkal, hanem a bíró felé fordulva így szólt:

— Bíró uram, felszólítom magát, mint a törvény őrét, hogy ezeket az embereket rögtön kiseresse a szolgabíró ur eleibe. Mert a törvény értelmében, engedély nélkül, gyülekezni, istentiszteletet tartani sehol sem szabad. Ezek nem próféták, hanem ámitók, nép bolondítók, börtönből kikerült, jött-ment emberek, kik a Jézus nevében, a hiszékeny, becsületes magyar emberen élőködnek.

A kemény és határozott beszédre bíró uram rögtön utnak indította a két új prófétát.

Támada erre még nagyobb riadalom az örhegyi nemes és szent ekklezsiában.

azokat, de a falusi keretből kinőtt, kivált, attól elszakadt. Ki nő a család szük kötelékéből is, az egyén áll az egyénnel szemben és nem mellette. Az ilyen egyén magáért küzd, annyit élvez, a mennyit másoktól néha-néha leplezett ököljoggal is el tud venni. Lenyomja a termelés árát, kihasználja a falujában megférni nem tudó és kezeügyébe tévedt emberi és állati munkát olyan lelketlenül, hogy egész nemzedéket, családokat tett satnyává, a mint a termelése meg van, idegen piacot keres áru értékesítésére.

A mikor már sok ilyen ember nő ki az országban a falu kebeléből; ezeknek is kellett egy következetes szervezet, ezt a szervezetet megtalálták a városok alapításában. A világ összes nagy városai az ilyen fajta spekuláczió épültek fel, a spekuláció összeköti már nem családi közösség, hanem érdekközösség alapján azokat, kik előbb egymással szemben idegenek voltak sőt nem egyszer ellenségesek is. Szépen lassan ez alakulások oka hosszú időn át elsimult, kiegyenlítődött és ma már ezek az ilyen alapon szervezett városi közösségek is szükségesek és jók, mert a faluk kötelékében meg nem férő egyének befogadására és ellátására alkalmasak, az ipar és kereskedelem fejlesztésére és fokozására kitűnően beválnak és alkalmas nemzetközi szerződések útján az államok gazdagodásának rohamos előmozdítói.

Csak egy példára hivatkozom hazánkban, a székesfővárosra Budapestre, mely ma egymagában pénzügyi, iparvállalati építési vállalkozások és minden más árukban sokkal nagyobb értékeket képvisel, mint Magyarország sok-sok vármegyéje együttvéve. (Folyt. köv.) **Dr. Gidófalvy István.**

De hát, kicsodák tulajdonképpen ezek az új próféták? Erről foly most a beszéd. Még sem kellett volna a papnak úgy bánni velük — mondogatták sokan.

— Megérdemelték, vélekedtek mások, mért vágják a sarlójukat a más gabonájába.

Két hét múlva, az eset után, két nagy pecsétetes levél érkezett a községbe és abból megtudhatjuk, hogy kik ezek az új próféták. Az egyik levélben ez van írva:

Szilágyi Sándor, egy híres tolvaj volt a múltban s e becses tulajdonságáért fogságot is szenvedett huzamosabb ideig. Kicsiny házat, földjét haszonbérbe adva, beköltözött V. . . -ra, s beállott cselédnek egy liszt kereskedésbe. Onnan előbb egy pár zsák finom lisztet, később egy szekér tiszta búzát lopott el, ezen tetteiért került a törvény kezébe. Jelenleg, mint megtért, szakadár apostol, téritéssel foglalkozik, a mi neki még szép jövedelmet is hajt.

A másik levél így szól:

Lakatos György multjában nincs ugyan sötét pont, de községünkben, mint alattomos, settenkedő, ravasz egyéniség ismeretes. Itt ő tolt fel magát testvéreinek fejébe s bár van miből élnie, de, mert úgy gondolkozik, hogy a felesleg soha sem árt: a persely pénzt rendesen ő teszi el. És ez nem megvetendő mennyiség egy éven át, mert úgy áll a dolog, hogy sokkal többet fizet a hiszékeny nép az

Drága kincsem.

*Ölembé veszek, kis jószágom,
Hadd játszom egy perczig veled:
Te vagy nekem zord tél közepén
Üdén fakadó kikelet.
Jer a karomba, jer, vidíts fel,
Töltsd bé lelkem reménnyel, hittel,
Szívemről, míg rajta tartalak.
Leválnék minden földi salak.*

*Ha rám mosolyg piczinyke ajkad,
Rám szállnak régi álmaim,
Fel, az ég felé röppen lelkem
Merészen bontott szárnyain.
Nem látom e sivár világot,
Elfeledem, hogy annyit bántott:
A te két szép ragyogó szemed
Meggyógyít minden fájo sebet.*

*Ha hallom ajkad gyöngyögesét,
A küzdéshez kedvet kapok,
Nehéz felleg alól kitörni
Látom a ragyogó napot,
Nehéz terhem könnyebbnek érzem,
Csillag gyul ki a sötét éjben,
Amint átölel két kis karod,
Érzem, hogy többé nem lankadok.*

*Csak az édes gyönyörnek élek
A perczig míg játszom veled.
Ilyen édes gyönyörűségre
Máskor úgy is so'sem lelek.*

*Hisz' a világ egyre csak hajszol
Csömörlöm a vásári zajtól,
Az a percz amíg veled játszom
Tul emel e sivár világon.*

*A mért te már a nyolczadik vagy
És élünk koldus szegényen,
Azért, ne félj, picziny jószágom
Drága kincsem vagy te nekem.
Nincs, más oly kincse a világnak
Amiért én oda adnálak,
Veled is becsesebb az élet
S százszor megköszönlek az Egnek.*

Érkavas.

G. Diószeghy Mór.

Isten igéje.

A magvető.

És szóla nekik sokat példabeszédek által, mondván: Egy magvető ember kiméne vetni . . .

Máth. XIII. 3.

Tavas van. Kibocsátá az Ur az ő lelkét és megújítá a földnek ábrázatját. A megújult természet munkára szólítá az embert is. A földmivelő már megszántogatta földjeit. Isten segedelmével elhintette a magokat, melyekből várja az áldást, a test fentartására szükséges mindennapi kenyeret. *Milyen magot vetettél és milyen földbe vetted,* az itt a kérdés? Fejletlen, szemetes magból, bizony,

ámitóknak, mint a mennyit az egyház részére, egyházi és iskolai adó czímen, tartoznak adni.

Ez a két levél egy népes egyházi estélyen olvastatott fel. Hatása leirhatatlan volt.

— Ki hitte volna, suttogja az egyik.

— Szép papja van Nagy Andrásnak, mondja a másik.

A lelkész, ki e két levelet feiolvasta, még a következő szavakat füzte hozzá:

Ime, láthatják, hogy kicsodák, miféle emberek az új proféták.

Ismerek én az ő fajtájukból még többeket is. Egyik előbb összevagdalta fejszével édes testvérét és azután indult a térítő utra. Egy más feltörte a plébános pénzes szekrényét, mielőtt proféta lett volna. Olyan pedig, a ki részegsége, kicsapongása miatt mindenét eltékozolva, állott be profétának: éppen nagyon sok van. Az új hivatal legjobban jövedelmezett egy K . . . i és V . . . i profétának. Mindketten a profétaságból emeletes házat építettek, s akkor kiléptek a testvérek közül.

Minden ember azért, mielőtt zászlójuk alá szegődnek, jól gondolja meg, hogy kinek hisz és mit hisz.

Mert hát mit tanítanak az új proféták? Annyi tény, hogy a bibliát nagyon sokat emlegetik, sőt

minden szavukat a biblia betűjével igyekeznek bizonyítani, akár helyesen, akár helytelenül. Hitvallásuknak, már t. i. a baptista hitvallásnak, kiindulási pontja a *megtérés*, az újjászületés. Igaz keresztyén csak az lehet, a ki megtért és újjászületett. A gyülekezetbe is csak ilyeneket vesznek fel. Ők az igazi hívők, a valóban szentek, míg az egész világ bünös. Éppen egész hadat izennek minden egyházi és társadalmi rendnek. Nekik nincs szükségük külső törvényre, mert isten nekik szívökbe írta a maga törvényét. Ők tökéletesek, őket senki sem taníthatja. Ebből kifolyólag elvetik az esküt, megtagadják a fegyver viselést, mit a haza minden hü fiától megkíván.

Azonban, az igaz keresztyénséget, melyről azt hiszik, hogy annak csupán ők vannak kizárólagos birtokában: igen furcsán valósítják meg az életben. Elvetik a keresztyénség külső jegyét: a gyermekkeresztiséget. Szigoruan tiltják, hogy hiveik az istentelenekkel, pogányokkal (más vallásfelekezeti) társalkodjanak; annál kevésbé, hogy azoknak templomaiba járjanak. Oda csak a részegesek, paraznázkodók járnak, kik Isten igéje ellen cselekszenek. Tehát a felebaráti szeretet nagy törvénye: előttük nem ér semmit. De még az urvacsonna szákramentumára sem sokat adnak, mert náluk egyik fő szákramentum: a *szeretelcsók* és egy másik: a *lábmosás*, s egy harmadik az *utolsó kenet*. — Mind három forrása az érzéki, buja szerelemnek. Főbb

nem várhatsz szép tiszta gabonát. Miveletlen föld nem ad gazdag aratást. Ez a természeti világ meg nem másítható törvénye.

De, egyszersmint törvénye ez a lelki világnak is. Soha ember szebben, értelmesebben meg nem magyarázta ezt az igazságot, mint Jézus az őt követő nagy soka ságnak. Egy magvető ember kiméne vetni. És mikor a magot hintené, némely a mag közül, esék az út szélére, és eljövénnek a madarak és elkapdosák azt. Némely esék a köves helyre, a hol nem vala sok földje és hamar kikele, mivelhogy a földben nem vala melyen. És a nap mikor felkelt volna, megsüté azt és mivelhogy nem vala gyökere, kiszárad. Némely pedig esék a tövissek közé, és a tövissek felnevekedvén, megfojták azt. Némely pedig esék a jó földbe és gyümölcsöt terme, némely száz annyit, némely hatvan annyit, némely harmincz annyit...

Jézus e szép példázatban az Isten országának képét mutatta be úgy, mint e világban nyilvánul. Ennek az országnak, midőn megkeresztelkedünk, mindnyájan

pontokban ezeket a tudományokat hirdetik az új próféták.

De, hát valóban szentek-e, ezek a szentek: az új próféták? Szó sincs róla. Ezt már a fennebbiekből is láthatjuk. Egész eljárásuk, minden cselekedetek csupa szemfényvesztés. Egyik tulságból a másikba csapnak át. A nagy bűnösök, a hörtönök lakosai egyszerre csak beállanak prófétáknak. Kicsoda veszi komolyan, hogy a ki tegnap még a bűn posványában fetrenget, az ma engem erkölcsös életre oktasson? Hát nem nevetséges ez?

Az emberi természetet megtagadni, s e világgal szakítani nem lehet. A ki ezt akarja tenni, az magát csalja meg. Innen nem az, hogy a szentek gyülekezetébe járók újból vissza esnek a régi bűnbe. Úgy járnak, mint a kapusi baptista asszony, ki felfogadta, hogy pálinkát nem iszik. Nem is ivott, de kanállal minden nap annyit evett, míg egészen szent lett. Nem ártott senkinek.

Mikor pedig mindezeket így megtudák az örhegyi nemes és szent ekklezsiában: megcsendesének és senki sem kívánczozék őket hallgatni, mivelhogy felismerék, hogy az újpróféták hamis próféták volnának.

Örhegyi Mózes,

tagjaiul hivatunk el. Midőn konfirmálunk, Isten és a gyülekezet színe előtt azt fogadjuk, arra kötelezzük magunkat, hogy holtig hivek maradunk a Jézus igaz tudományához. Vagyis teljesítjük mind ama köteleességeket, melyeket a vallás, az anya-szentegyház tőlünk megkíván.

Azonban, mint látjuk, az eredmény nem egyforma, mert nem mindnyájan egyformán érdeklődünk az Isten országa iránt. Szívünk a tekintetben olyan, mint a termő föld: különbözőleg fogadja be és termi meg az Isten országának magvait.

A világ nagyrésze ma sem fogadja magába Jézus tudományát. Ajtójuk előtt hiába kopogtat a Megváltó — szívök kemény, mint az ut. Ezeknél a keresztyén életgyümölcssei merőben hiányzanak. Van egy nagy rész, melyik szívesen számítja magát Isten országa polgárai közé, de csak a jó napokban. A csapást, a szenvedést nem tudják elhordozni; az Isten jóságával nem tudják összeegyeztetni. Ezek a gyenge hitűek. Van ismét egy nagy tábor, melyiket a világnak szeretete akadályoz a Jézus

követésében. Ezekről is kevés jót várhatunk. Ime, csak a negyedik rész az, mely szívét megnyitja, az isten igéjét befogadja s a szerint jár el minden dolgában. Ezek a valódi keresztyének.

Te melyik részhez tartozol, keresztyén atyámfia? Vess számot magaddal. A tavasz szépségét olyan hamar leforrázza a nyár melege és az ősz zordonsága. Eltelik egy élet, észre sem veszed. Nyitsd meg szivedet az Isten országának. Vess a léleknek, hogy abból majd arathass örökéletet.

Mai képünkhöz.

Azt hiszem, hogy senki sem szeretne mai képünkkel élve találkozni; mert valószínű, hogy nem menekülne meg ép bőrrel. A pápuák-ban egy új néptörzset mutatunk be olvasóinknak. Ez a néptörzs az ausztráliai szigeteken lakik, s még jóformán egészen vad állapotban él. Vallásuk durva, pogány vallás. Az istenek felől azt tartják, hogy azok állapotokban, kigyókban, gyikokban, tengeri delfinekben jelennek meg, a miért az álatokat különös tiszteletben tartják. Az istenek tiszteletére áldoznak: gyümölcsöt, állatokat, embereket; különösen a gyermekáldozat van nagy divatban. Az áldozatok husát megeszik. Innen mondják, hogy emberevők. A pápuák megtérítésén lelkes hittérítők fáradoznak.

Emberevő pápua.

Apróságok.

Hogy főzte le Tetzelt egy lovag ?

Midőn Tetzelt Magdeburgban árulgatta a bűnbocsátó czédulákat, egy Schenk nevű lovag jött hozzá s nagy summa pénzt ajánlott fel neki, ha feloldozza őt egy olyan bűn alól, a melyet még csak ezután fog elkövetni. Tetzelt mosolyogva rakta zsebre a pénzt s kiadta bűnbocsátó levelet. Midőn néhány nap múlva Magdeburgból Braunschweig felé ment, a helmstadti erdőben Schenk megtámadta s elvette minden pénzét. Tetzelt jajveszékelt, de Schenk elébe tartotta bűnbocsátóczéduláját s így szóla hozzá: „Vagy megbocsátatott ezen eljárásom, vagy pedig a te portékád család.“ Schenk megtartotta a pénzt, Tetzelt pedig hosszú orral távozott.

Jó áldozat.

Genfben, Franciaországban, egy protestáns papot vád alá helyeztek, mert a fülbegyónásról ócsárlólag nyilatkozott. A vizsgálat nem derítvén ki semmi terhelőt, a protestáns lelkész felmentetett. Felmentése általános örömmel töltötte be protestánsok szívét s mindenki különféle módon igyekezett örömeinek kifejezését adni. Ugyanezt tevé egy lovag is. Két kapucinus barátot hivatott magához s versenyt ittak, oly szép eredménnyel, hogy az egyik barát halva maradt. A lovag örömmel sietett a megszabadult lelkészhez s így szólott: „Örömet nem nyilváníthatom méltóbban, mintha egy barátot hozott áldozatul; igaz hogy jezsuitának kellett volna lenni, miután azonban ilyen nem volt, elégedjék meg egy kapuczinussal.“

Bor és apácza.

Hogy a barátok pinczéi messze földön híresek, tudjuk. De, hogy az apáczaik sem maradtak messze tőlük bebizonyosodott akkor, midőn a bécsi kanonisták zárdája eltöröltetett. A vizsgáló bizottság ugyanis 6800 akó bort s még ugyanannyi üres helyet talált. A pinczéknek különféle elnevezése volt. Volt Atya Isten, Fiu Isten, Szentlélek Isten, Szent János, Szent Ágoston, Szent Ferencz, Nep. szt. János pinczéje, teljesen üres volt. Bizonyosan ebben tartották a legjobb konty alá valót.

Mi a barát ?

Erre a kérdésre Szkárosi Horváth András így felel:
Hosszú, ránczos ruhát és czafrangot visel,
És mind télbe-nyárba szörkoszorut visel,
Alázatosan jár, de rakva méreggel.
Barlangban lakozik, bömből éjjel-nappal,
Gyakran fejét hajtja, azzal sokat megesal,
Csodára kik futnak, megjönnek nagy kárral.
Édes, szép beszédű, hogy angyalnak vélnéd,
De végre mint megesal! ha eszedbe vennéd,
Bizony te vigyáznál, magad megőriznéd.

Adár.

Hazai krónika.

1902. ápril. 28.

Országgyűlés. Április hó 13-án, a vallás- és közoktatási tárczának elfogadása után, az *igazságügyi* tárcza költségvetésének tárgyalásához kezdett a képviselőház. *Rohonyi* Gyula terjesztette elő és ajánlotta elfogadásra, habár a tavalyi költségvetéssel szemben 459.847 koronával magasabb is az előirányzat. Elsőnek *Bakonyi* Samu 48-as párti szólott a tárgyhöz. Nem fogadja el a költségvetést, mert az igazságügy terén még sok tenni való van és a miniszter késlekedik, hogy a bajokat orvosolja. A kormány inkább áldoz a katonaságra, mint arra, hogy az igazság szolgáltatás gyors és jó legyen. Védelmébe veszi az ügyvédeknek, kik némely helyt alig élhetnek meg és azt sürgeti, hogy az ügyvédi kamarákat királyi táblák szerint osszák be. Az ügyvédi karból meg küszöböljék ki az oda nem való embereket. *Neumann* Ármin azt hangoztatja, hogy a járásbírókon kell segíteni, mert annyi a dolguk, hogy nem győzik. *Ápr. 24-én* *Issekutz* Győző az ügyvédek és a törvény bírák fizetés rendezését sürgeti. *Váradi* Károly a nyugdíj törvény módosítását és a zugirászat szabályozását ajánlja a miniszter figyelmébe. *Kis* Emil a végrehajtásról, *Buzáth* F., az uzsora törvényről beszél. Ez utóbbit szigorítani kell, mert az uzsorások ma is szipolyozzák a megszorult embert. *Ápr. 25-én* *Eötvös* Bálint után, *Szivák* Imre az ügyvédi gyám- és nyugdíj intézet megteremtését sürgeti. *Plósz* Sándor igazságügyminiszter válaszol az eddigi beszédekre. Kijelenti, hogy ő az ügyvédeknek nem ellensége, de a perlekedő közönség érdeke azt kívánja, hogy a per olcsó legyen. Ezért engedi meg az új perrendtartás az ügyvédek mellőzését. A mint az egyes szónokok felpanaszoltak, az uzsora törvény, a végrehajtási törvény és a telekkönyvi rendtartás hiányairól: a javaslatok már mind készen vannak. Kéri a költségvetés elfogadását. A miniszter beszéde után *ápr. 26-án*, még néhányan szólottak a költségvetéshez. Nagy megütközést keltett *Veszelszky* Ferencz tót képviselő beszéde, ki azt követelte, hogy nemzetiségi vidékeken legyen a bíróság nyelve az, milyen nemzetiség többségben van. Vagyis mellőzzék a magyar nyelvet. A meggondolatlan beszédre csak úgy repültek feléje a bombák: Ki vele! Haza áruló! Az elnök aztán rendre utasította. *Ápr. 28-án* folytatták és be is fejezték az igazságügyi költségvetést.

Ujabb indemnity. Mivel a költségvetés tárgyalása a rendes időnél tovább tart, a kormány május, junius hónapokra szabadságot kért, hogy költségvetés nélkül kormányozhasson. A Ház *ápr. 22-én* megszavazta az erről benyújtott törvény javaslatot. Ez az indemnity.

Ferencz Ferdinánd londoni utja. Jun. 26-án és a következő napokon lesz az angol király koronázása. Erre az ünnepélyre Ferencz Ferdinánd, a magyar korona várományosa is elmegy. Most már meg van állapítva, hogy egy magyar és egy osztrák főur fogja elkísérni. Ez a magyar főúr: gróf Festetics Tasziló lesz. **Krónikás.**

Világkrónika.

Törvény az iszákosság ellen. Az angol alsóház második olvasásában fogadta azt a törvényjavaslatot, a mely újabb rendszabályokat foglal magában az iszákosság ellen, elrendeli az összes koresmák nyilvántartását és a részeg emberek összeírását, a kiknek a koresmárosok nem adhatnak büntés nélkül se pénzért, se ingyen italt.

Az osztrák kvóta bizottság Bécsben gyűlést tartott és azt javasolja, hogy a kvóta, vagyis a közös terhekhez való hozzájárulás osztrák részről, 65,6 korona legyen. Magyarországon akkor 34,4 koronát fizetne.

Bolgár kölcsön. Bolgárország 100 millió frank kölcsönt vett fel párizsi és pétervári bankokból, melyet a dohány árusításból fog fedezni.

Amerikában nagy földrengések voltak, melyek egész falukat pusztítottak el.

A **hur-angol** háború még tart. A békepontok felett a kiküldöttek nem döntöttek. Ütközetről hír nem érkezett.

Szipjagin, a meggyilkolt orosz miniszter utolsó perceiben még mindig eszméleténél volt és urvacsorával kívánt élni. A pap vigasztaló szavaira ezeket mondotta: Csak a hitetlennek esik nehezére a halál. Isten látja, hogy senkinek sem akartam rosszat.

Uj üstökös. Brooks amerikai csillagvizsgáló egy új üstökös csillagot fedezett fel, mely azonban csak napfeljötté előtt látható.

Egyházi élet.

Az Egyházi Értekezlet közgyűlése. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület Egyházi Értekezlete második rendes közgyűlését május 22-én Nagy-Enyeden fogja megtartani. Az isteni tiszteleten imát mond: *Deési Gyula* esperes, prédikál; *Kenessey Béla* főjegyző. A közgyűlés világi elnöke, gróf *Kuun Géza* megnyitó beszédet mond. *Nagy Károly* titkár, *Molnár Albert* és *Sylvester Domokos*ról emlékezik meg. Ezen kívül igen sok egyházi életünkre vonatkozó kérdés megvitatása kerül napirendre. Ekkor leplezik le dr. *Kovács Ödön* theol. tanár siremlékét is a nagy-enyedi temetőben. Hisszük, hogy e közgyűlés méltó párja lesz a múlt évi székelyudvarhelyi közgyűlésnek. Lefolyásáról majd részletes tudósítást közlünk.

Egyházunk árvái. Egyházi törvényünk negyedik fejezetében szó van „a szegények és árvák gondozásáról”. A zsinati törvény az ilyen szegény tehetetlen hitsorsosaink gondozását a presbiteriumokra ruházza. Esperesi vizsgálatkor az esperes szépen meg is kérdi a presbiteriumot, hogy mit tett ez ügyben?

A felelet, azt hiszem, mindenütt egyforma: semmit sem tettünk, mert nem volt miből tegyünk.

Egyházaink ugyanis, szegénységünknel fogva, nem tudnak szegény és árva alapot teremteni, a mint ez meg van sok, gazdag külföldi egyházban. Így aztán, a mi szegényeinknek és árváinknak legtöbbször a jó Isten viseli gondját. Hány szegény és hány árva gyermek veszett így el a mi egyházunkra nézve. Az Igazgató Tanács fölszólította

volt a kollégiumok Előjáróságait, hogy egyházunk árváit, ha tanulói pályára lépnek, vegyék gondozásuk alá. A mit készséggel meg is ígérték. Ez is egy lépés az árvák gondozásában. De még milyen messzire vagyunk attól, hogy hitünknek minden cselédeiről gondot viselhetnénk, miként az első keresztyének tettek. Erre csak a *szerelem* képes. Midőn esdő szavunkra a „Vasárnap” olvasói a múlt év végén megteremtették a „Vasárnap szeretet alapját”, a mi célunk is az volt, hogy ebből a pénzből hitünk sorsosait, szegényeit, árváit felemeljük. Hogy munkálkodásunkat megkezdhessük: szívesen kérjük lapunk jó barátait, felesleges filléreikből juttassanak alkalom adtán a „Vasárnap szeretet alapjába” is. Eddig 18 korona gyűlt össze, mely takarékpénztárban kezeltetik. Sok kicsi sokra megy. Vajha annyi gyűlhetne össze, hogy egy árva gyermek neveltetéséről gondoskodhatnánk.

Nőegyletek. A szatmári egyházmegye április 3-án tartott közgyűlése alkalmából felhívást bocsátott ki a testvér egyházmegyékhez: jótékony nőegyletek alakítása iránt. Egyházkerületünk is eléggé érzi hiányát egy ilyen egyhk. jótékony nőegyletnek. De, hisszük, hogy eljő az idő nemsokára, midőn anyaszentegyházunk valamelyik buzgó főuri hölgytagja a mozgalom élére áll és megalakítja az egyházkerületi ref. nőegyletet. Kérve kérjük főuri hölgyeinket, tekintsenek az idők jelére és tömörüljenek a ref. egyház zászlója alatt, mert munkásságuk korszakalkotó lesz egyházunk történetében. (Szívesen vennénk e kérdésben felszólalást. Szerk.)

Vegyes hírek.

Országos fagy. Szentgyörgynapja hetében országszerte erős fagyok és nagy havazások voltak. A késői fagy sok kárt tett a gyümölcsben. Háromszéken, némely helytt félméter magas hó esett.

Egy ujkori Jób. A debreczeni főiskola nyugalmazott tanárát Tóth Józsefet, emberi erőt felülmúló csapások érték. Előbb elvesztette szerető feleségét s öt árva gyermek gondviselése szakadt nyakába. Mikor gyermekeit rendre felnevelte és szárnyukra bocsátotta: akkor egymásután azok haltak el. István a pap, József a mérnök, Sándor, a hivatalnok, egy férjhez ment és egy nagy hajadon leánya egymásután szállottak sirba. A megtört apa bánatosan, de Isten akaratán megnyugodva sóhajt fel Jóbbal; „Az Ur adta, az Ur el is vette, áldott legyen szent neve érette.”

Halálos ítélet. Hirt adtunk volt, hogy Kolozsvárt két asztalos legény Friedrich Ferencz és Szócs Gyula meggyilkolta ez év jan. 22-én Bürger Károly pénzeslevélhordót. A két gyilkosnak bünszerző segédtsége is volt Szabó István kolozsvári vendéglős személyében. A törvényszék ápr. 24-én Fridrichet kötéláltali halálra, Szabó Istvánt 15 évi és Szócs Gyulát 8 évi fegyházra ítélte.

Inség Csikmegyében. A tavalyi rossz termés és árvizek miatt Csikmegyében kiütött az inség.

Sok családnak nincs még egy betevő falatja se. Az inséget fokozza még az is, hogy ápril. 21-én Alfaluban 300-nál több ház leégett.

Király és koldus. Keresztély dán királynak az a szokása, hogy kora reggel sétára indul, Valdemár herczegnek a kíséretében. Ha pedig maga megy, akkor kedvencz kutyáját is magával viszi. A napokban egy züllött kinézésű koldos tartott feléje. A király nagyon kegyes a koldusokkal és szegény emberekkel szemben. A koldus levett kalappal közeledett feléje.

— No, mi ujság? — kérdezte tőle a király.

— Szeretném felséged arczképét birni emlékül.

— Szivesen, csakhogy fotografhiámat nem szoktam a zsebemben hordani.

— Bocsánat, felség, — mondá ravasz, hunyorgással a koldus, — ha felséged jól utánanéző a zsebemben találni fog.

A király kétkoronást adott a koldusnak, kinek nevét nyomban följegyezték az ott ólálkodó rendőrök.

A szarkák. Hajduböszörményben hir szerint annyira elszaporodtak a szarkák, hogy minden szarkafejért husz, szarkatojásért pedig két fillért fizet a város. Kimondták azonkívül, hogy a ki a telkén levő fákról le nem veri a szarkafészkeket, egy—öt koronáig terjedő birságot fizet.

A biró mint kísértet. A babonáról való mai czikkünkhöz éppen alkalmas ez a hir. Egy sárosvármegyei község biráját egy falubeli parasztmenyecske elhivott magával a postára, hogy igazolja a személyazonosságát. A menyecske ötszáz koronát kapott s a pénzt csak úgy akarták odaadni, ha igazolja kilétét. A biró igazolta őt, a menyecske megkapta a pénzt, be is tette mindjárt a takarékbába és szépen hazament. Éjszakának idején aztán iszonyu dolog riasztotta föl álmából. Ágya előtt, ó borzalom! egy kísértet állott, fehér lepedőben, tüzes szemmel (értsd kivájt tökbén égő fagygyugyertya) s rémségesen hosszú karjával hadonázva, vérfa-gyasztó hangon fenyegette meg a reszkető menyecskét, hogy adja át a pénzt neki, mert különben elkárhozik.

— A takarékbán van! — rebegte a megrémült asszony, miközben majd kirázta a hideg.

— Hát vedd ki a takarékból, én holnap ebben az órában ismét eljövök, akkor add ide.

A menyecske reggel sietett a takarékbába, a hol föltűnt, hogy ki akarja venni a tegnapi betett pénzt. Faggatták, hogy mi az oka, mire az asszony

elmondott* mindent. A dolgot ezután megtudta a csendőrség is és éjjel két csendőr lesbe állt, lefűllették a kísértetet, a ki nem volt más, mint maga a falu birája.

Levél a tulvilágról. Egy mátraalji faluban Szabó András alig földelték el, az özvegye, aki magánosan éldegélt, levelet talált reggel az asztalán. A levélben férje irására ismert. A megboldogult arra kérte, hogy legjobb ruháját csomagolja be, tegyen minden zsebbe két ezüst forintot s mindezt vigye ki a temetőbe, tegye le a sir mellé, de úgy, hogy senki meg ne lássa és el ne lophassa. Ő majd feljön s elviszi magával a másvilágra. Az özvegy szót fogadott, éjjel vitte ki a csomagot, a mely másnap reggelre valóban eltűnt a sir mellől. Egy hét mulván aztán megint irt az elhunyt férj a másvilágról. Megköszönte az első küldeményt, de kijelentette, hogy még ötven forint kell. Ezt a csalafintaságot a temetőcsész cselekedte, akit már át is adtak a bíróságnak.

Apró hírek. 110 ezer tehén tejét adja el London. A tej literét 30 fillérral számítva, évenként 42 millió koronát ad ki tejért.

Bpsten a bazilika orgonája 40,000 koronába kerül.

Az angol király koronázása június 26-án lesz.

Ausztria márczius hóban 15,4 millióval többet hozott be hozzánk, mint a mennyit mi kivittünk.

Az állam a Tátrában 6000 hold földet vásárolt össze.

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A 17. számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: *Márk. V. 38: Jairus leányának siratói; Lukács VII. 13: A naini ifju édes anyja; Lukács VII. 38: A bűnös nő; János XI. 33: Mária és a zsidók Lázár halála miatt; Márk IX. 24: A süket néma édes atyja; Máté XVI. 75: Péter; Márk XVI. 10: A tanítványok az Ur halála után; János XX. 11: Maria Magdaléna; Apostolok esel. IX. 39: A joppei özvegy; Apostolok esel. XX. 19. 31: A czerzarei kereszttyének; Máté II. 18: Rákhel.*

Helyes megfejtést senki sem küldött be. Csusz K. (3); Gál F. (2); Ekkert Gy. (7); Barabás M. (3); Kis A. (3) megfejtése megközelítette a kérdés megoldását.

Tudakozzátok az írásokat . . . János ev. V. 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas. máj.	4. Márk. XVI. Kr. mennybe menetele előtti dolgok.
Hétfő	5. Olvasandó Máté XXVIII. rész 11. verstől végig.
Kedd	6. Lukács XXIV. rész 30. verstől — végig.
Szereda	7. „ Olvasandó a mennybe menetel története.
Csüt.	8. Apost. esel. I. Jézus mennybemenetelének története.
Péntek	9. Jakab I. Az igazi is'entisztelet haszna . . .
Szombat	10. Zsolt. 51. Dávid imádsága . . .

* A ki **tíz bibliai kérdésre**, helyes feleletet küld be, annak lapunkat egy negyedévig **ingyen** megküldjük. Megfejtéseket (egy levelező-lapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (Kolozsvár, ref. theologia 5-ajtó) tessék elküldeni.

Nyomatott az „Ellenzék“ könyvnyomdájában Kolozsvárt.

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.*

Hol van ez megírva: „Jobb sirni, mint nevetni?“

Örüljete az örülőkkel, sirjatok a sirókkal!

Római lev. XII. 15.